

סוג הבחינה: א. בגרות לבתי ספר על-יסודיים
ב. בגרות לנבחנים אקסטרניים
מועד הבחינה: קיץ תשע"א, 2011
מספר השאלון: 208,900421

ת נ " ד

לבתי ספר עצמאיים

3 יחידות לימוד

הוראות לנבחן

א. משך הבחינה: שלוש שעות.

ב. מבנה השאלון ומפתח ההערכה: בשאלון זה ארבעה פרקים.

פרק ראשון	—	עיון בתורה (דברים)	—	(9×6)	—	54 נקודות
פרק שני	—	בקיאות בספר בראשית	—	(8×1)	—	8 נקודות
פרק שלישי	—	בקיאות בנביאים ראשונים				
(שופטים, שמואל ב)	—		—	(14×1)	—	14 נקודות
פרק רביעי	—	עיון בנביאים אחרונים ובכתובים	—	(6×4)	—	24 נקודות
				סה"כ	—	100 נקודות

ג. חומר עזר מותר בשימוש: תנ"ך שלם ונקי, בלי פירושים ובלי תוספות.

ד. הוראות מיוחדות: בפרק הרביעי יש לענות על פי אחד הפרשנים: רש"י או מצודת דוד.

כתוב במחברת הבחינה בלבד, בעמודים נפרדים, כל מה שברצונך לכתוב בטיוטה (ראשי פרקים, חישובים וכדומה).
רשום "טיוטה" בראש כל עמוד טיוטה. רישום טיוטות כלשהן על דפים שמחוץ למחברת הבחינה עלול לגרום לפסילת הבחינה!

ההנחיות בשאלון זה מנוסחות בלשון זכר ומכוונות לנבחנות ולנבחנים כאחד.

ב ה צ ל ח ה !

ה ש א ל ו ת

פרק ראשון – עיון בתורה (דברים) (54 נקודות)

ענה על שש מהשאלות 1-7 (לכל שאלה – 9 נקודות; לכל סעיף 3 נקודות).

1. דברים, א', כ"ב-כ"ג.

"ותקרבו אלי פִּלְכֶם" (פסוק כ"ב).

"ותקרבו אלי כל ראשי שבטיכם וזקניכם" (פרק ה', פסוק כ').

א. לשם מה התקרבו אל משה, בכל אחד מהפסוקים?

ב. על פי רש"י, באיזה אופן התקרבו ישראל אל משה בכל אחד מן הפסוקים?

מהי ההוכחה לכך מלשון הפסוקים?

ג. "וייטב בעיני הדבר" (פסוק כ"ג).

רש"י שואל: "ואם בעיני משה היה טוב, למה אמרה בתוכחות?"

הסבר את שאלת רש"י, וכתוב מה הוא עונה עליה.

2. דברים, ד', מ"א-מ"ג.

א. "אז יבדיל משה שלש ערים" (פסוק מ"א).

ישראל נצטוו להבדיל שש ערי מקלט, אם כן מדוע הבדיל משה רק שלוש ערי מקלט?

ב. רש"י: "משה" נתן לב להיות חרד לדבר, שיבדילם, ואף על פי שאינן קולטות".

הסבר מדוע ערי המקלט שהבדיל משה עדיין לא קלטו.

ג. האם גם רוצח במזיד יכול להינצל בעיר מקלט? הוכח את תשובתך מלשון פסוק מ"ב.

3. דברים, ז', י"ז-כ"ב.

א. "כי תאמר בלבבך רבים הגוים האלה" (פסוק י"ז).

רש"י: "לשון דילמא הוא".

כיצד מבין רש"י את המשמעות של המילה "כי" בפסוק זה? הסבר את הקשר בין

פסוק י"ז לפסוק י"ח לפי דבריו.

ב. לפי רש"י, הסבר את המילים: "האֹתוֹת", "המִפְתִּים", "היֵד הַחֲזָקָה" (פסוק י"ט).

ג. "לא תוכל פִּלְתֶּם מהר פֶּן תִּרְבֶּה עֲלֶיךָ חַיַּת הַשָּׂדֶה" (פסוק כ"ב).

רש"י: "והלא אם עושים רצונו של מקום אין מתייראים מן החיה?"

הסבר את שאלת רש"י, וכתוב מה הוא עונה עליה.

4. **דברים, י"ד, כ"ב-כ"ז.**

- א. "עשֶׂר תַּעֲשֶׂר... שנה שנה" (פסוק כ"ב).
רש"י: "מכאן שאין מעשרים מן החדש על הישן".
הסבר את הדין שבדברי רש"י.
ב. על איזה מעשר מדובר בפסוק כ"ב? הוכח מפסוק כ"ג.
ג. פָּרַט את הדין הנלמד מפסוקים כ"ד-כ"ו.

5. **דברים, ט"ז, ט"ז-י"ב.**

- א. "שבעה שָׁבָעַת תִּסְפֹּר לךְ מהחל חרמש בקמה" (פסוק ט").
לפי הנאמר בפסוק זה, ממתי מתחילים לספור שבעה שבועות?
ב. רש"י לפסוק י"א: "אם אתה משמח את שלי, אני משמח את שלך".
מי הם הנקראים "שלי", ומי הם הנקראים "שלך"?
על סמך מה בפסוק רש"י לומד זאת?
ג. לפי רש"י, מה הקשר בין פסוק י"ב ובין פסוקים ט"ז-י"א?

6. **דברים, כ', א'-ט'.**

- א. בפסוקים ב'-ט' יש שלוש פניות אל העם לפני יציאה למלחמה.
לפי רש"י, מי הדובר בכל פניה?
ב. הסבר לפי רש"י את הביטויים "לא חנכו" (פסוק ה'), "לא חללו" (פסוק ו').
ג. "ופקדו שרי צבאות בראש העם" (פסוק ט').
לפי רש"י, מה היה תפקידם של שרי הצבאות?

7. **דברים, כ"ב, א'-ד'.**

- א. "לא תראה את שור אחיך... והתעלמת מהם" (פסוק א').
על פי רש"י, מהי האזהרה בפסוק זה?
ב. "ויהיה עֵמֶךְ עד דרֶשׁ אחיך אֹתוֹ והִשְׁבֹּתוּ לוֹ" (פסוק ב').
רש"י שואל: "וכי תעלה בלבבך שיתנהו לו קודם שידרשהו?"
הסבר את שאלת רש"י, וכתוב מה הוא עונה עליה.
ג. "הקם תקים עִמּוֹ" (פסוק ד').
לפי רש"י, מה התורה מצווה בפסוק זה, ומדוע מודגש בפסוק "עִמּוֹ"?

פרק שני – בקיאות בספר בראשית (8 נקודות)

ענה על שאלה 8.

8. לפניך עשרה סעיפים (א-י), ובהם קטעי פסוקים.
- בחר בשמונה סעיפים, העתק למחברתך את האות המציינת כל סעיף שבחרת, וכתוב לידה על מה או על מי נאמרו הדברים (לכל סעיף – נקודה אחת).
- "וּמִשְׁמֵם יִפְרֹד וְהָיָה לְאַרְבַּעָה רִאשִׁים".
 - "וְלֹא יִסְפָּה שׁוֹב אֵלָיו עוֹד".
 - "הָאֶחָד בָּא לְגוֹר וּשְׁפֹט שְׁפוֹט".
 - "שָׁמַע אֱלֹקִים אֶל קוֹל הַנֶּעֱר".
 - "וַיֵּצֵא... לְשׁוֹחַ בַּשָּׂדֶה לַפְּנוֹת עֶרְב".
 - "וַיִּקְרָא שֵׁם הַמָּקוֹם הַהוּא מַחְנֵים".
 - "וַיִּתְקַבֵּר מֵתַחַת לְבֵית אֶל תַּחַת הָאֱלוֹן".
 - "וַיִּשְׁלַחְהוּ מֵעַמֶּק חֲבֵרוֹן".
 - "אֲנֹכִי אֶעֱרֹבְנִי מִיָּדִי תִּבְקָשׁנִי".
 - "וּשְׁמַתֶּם שְׂרִי מְקַנָּה עַל אֲשֶׁר לִי".

פרק שלישי – בקיאות בנביאים ראשונים (שופטים, שמואל ב)

(14 נקודות)

ענה על שאלה 9.

9. לפניך תשעה סעיפים (א-ט), ובהם קטעי פסוקים.
- בחר בשבעה סעיפים, העתק למחברתך את האות המציינת כל סעיף שבחרת, וכתוב לידה על מי נאמרו הדברים (לכל סעיף – 2 נקודות).
- "אֵךְ מִסִּיד הוּא אֶת רַגְלֵי בַּחֲדָר הַמִּקְרָה".
 - "וַתִּתְקַע אֶת הַיִּתָּד בִּרְקֹתָיו... וַיַּעַף וַיָּמָוֶה".
 - "וַיַּעַשׂ גְּדֵי עִזִּים וַאֲיִפֹת קֶמַח מִצּוֹת הַבָּשָׂר שֵׁם בָּסֶל וְהַמֶּרֶק שֵׁם בַּפְּרוֹר".
 - "וַיִּלְכֹּד אֶת הָעִיר וְאֶת הָעָם אֲשֶׁר בָּהָר וַיִּתֵּץ אֶת הָעִיר וַיִּזְרַע מִלַּח".
 - "וַיִּתְחַל רוּחַ ה' לַפְעֻמּוֹ בַּמַּחֲנֶה דָן".
 - "וַהֲנָה... נִשְׁעָן עַל חֲנִיתוֹ וְהָנָה הֶרֶב וּבְעֲלֵי הַפְּרָשִׁים הַדְּבָקָהוּ".
 - "וַיִּכְהוּ שֵׁם הָאֱלֹקִים עַל הַשָּׁל וַיָּמָוֶה שֵׁם עִם אֲרוֹן הָאֱלֹקִים".
 - "עֲלָה בַּמַּעֲלָה הַזֵּיתִים עֲלָה וּבֹכָה וְרָאָשׁ לוֹ חֲפוּי וְהוּא הֵלֵךְ יַחַף".
 - "וַיִּתֵּן בֵּין הַשָּׁמַיִם וּבֵין הָאָרֶץ וְהַפָּרָד אֲשֶׁר תַּחְתּוֹ עֶבֶר".

פרק רביעי – עיון בנביאים אחרונים ובכתובים (24 נקודות)

ענה על ארבע מהשאלות 10-14 (לכל שאלה – 6 נקודות; לכל סעיף – 2 נקודות).

שים לב: בשאלות שבחרת, יש לענות על פי אחד הפרשנים: רש"י או מצודת דוד.

10. ישעיה, ב', א'-ד'.

א. "נכון יהיה הר בית ה' בראש ההרים ונשא מגבעות" (פסוק ב').

על איזה הר מדובר בפסוק? מהי משמעות התיאור "ונשא מגבעות"?

ב. "בית אלקי יעקב" (פסוק ג').

מדוע נקרא הבית דווקא על שם יעקב?

ג. "ושפט... והוכיח..." (פסוק ד').

הסבר את תפקידו של מלך המשיח ואת התוצאה של פעולותיו.

11. ישעיה, מ"א, י"ד-י"ז.

א. "אל תיראי תולעת יעקב" (פסוק י"ד).

מדוע עם ישראל מכונה בשם "תולעת יעקב", ומדוע הם אינם צריכים לירא?

ב. הסבר בקצרה את הנמשל של פסוק ט"ו.

ג. "העניים והאביונים מבקשים מים ואין" (פסוק י"ז).

על איזו תקופה מדובר בפסוק זה, ולמה הכוונה במילה "מים"?

12. תהלים, ג'.

א. מדוע ברח דוד מפני בנו אבשלום?

ב. מדוע חיבר דוד מזמור בזמן כה קשה?

ג. "לא אירא" (פסוק ז').

מדוע דוד אינו ירא מאויביו? ענה על פי פסוקים ח'-ט'.

13. תהלים, ט"ו.

א. "מי יגור באהלך" (פסוק א').

הסבר את הקשר בין פסוק א' ובין הנאמר בהמשך המזמור.

ב. באר:

— "דִּבֶּר אמת בלבבו" (פסוק ב').

— "חרפה לא נשא על קרבו" (פסוק ג').

ג. "עֲשֵׂה אלה לא ימוט לעולם" (פסוק ה').

באר את הביטוי "לא ימוט לעולם", והסבר כיצד משפט זה מסכם את המזמור.

14. תהלים, כ"ג.

א. משורר המזמור מדמה את הקב"ה לרועה.

הסבר את המשל ואת הנמשל שבפסוקים א'-ב'.

ב. "שבטך... המה ינחמני" (פסוק ד').

מהו ה"שבט", וכיצד ייתכן שהוא מנחם?

ג. באר:

— "דשנת בשמן ראשי" (פסוק ה').

— "ושבתי בבית ה' לארך ימים" (פסוק ו').

בהצלחה!

זכות היוצרים שמורה למדינת ישראל
אין להעתיק או לפרסם אלא ברשות משרד החינוך